Stuk **619** (2000-2001) – Nr. 1

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

14 maart 2001

VOORSTEL VAN DECREET

– van de heren Frans Wymeersch, Filip Dewinter en Pieter Huybrechts en mevrouw Marijke Dillen –

houdende wijziging van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening, tot afschaffing van het systeem van planbaten

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De invoering van de heffing op planbaten lijkt in eerste instantie gerechtvaardigd. Het doel was immers een evenwicht te doen ontstaan tussen enerzijds de uitgaven via het systeem van planschade en anderzijds de inkomsten via het systeem van planbaten. Het ene systeem zou dus als het ware een spiegelbeeld van het andere moeten vormen.

In het decreet houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening worden voor beide systemen echter niet dezelfde principes gehanteerd, waardoor er van gelijkheid, laat staan gelijkwaardigheid, hoegenaamd geen sprake kan zijn.

Dat het planbaten- en het planschadesysteem geen spiegelbeeld van elkaar zijn, mag blijken uit de tekst van het decreet zelf :

– Toepassingsgebied :

  Het toepassingsgebied van vergoedingen ten gevolge van planschade kent vier beperkingen (art. 84, § 3, 1° tot en met 4°) waaraan tegelijkertijd moet voldaan zijn. Bovendien zijn er nog eens acht uitzonderingen van kracht (art. 84, § 4, 1° tot en met 8°) en wordt de vergoeding beperkt tot 80 % van de schade. Geen enkel van de bovenstaande verplichtingen of beperkingen geldt voor het systeem van planbaten ;

– Betaling :

  De verplichting van de overheid om een vergoeding uit te keren wegens planschade vervalt na vijf jaar (art. 85, § 1, 1°). De planbatenbelasting daarentegen vervalt nooit. Integendeel, desgevallend zijn er zelfs wettelijke intresten verschuldigd (art. 88, § 1, eerste en derde lid) ;

– Inning :

  Artikel 86, § 1, bepaalt dat de vorderingen tot betaling van planschadevergoeding behoren tot de bevoegdheid van de rechtbanken van eerste aanleg. Dit betekent dus dat de getroffen burger zelf een procedure zal moeten opstarten indien hij enige vergoeding voor de geleden schade wil krijgen. Voor planbaten vindt de inning plaats zoals bij de belastingen, wat inhoudt dat deze automatisch gebeurt (art. 90).

Het principe van de gelijklopendheid van de procedures en de maatregelen is dus nergens te bespeuren en wordt in het decreet volkomen genegeerd.

Planbatenheffingen gebeuren dus altijd en worden probleemloos geïnd. Schadevergoedingen zijn daarentegen veeleer de uitzondering dan de regel.

Het vermoeden bestaat dan ook dat hier onder andere budgettaire redenen aan de basis liggen. Uitgaande van minimaal 150.000 zonevreemde woningen en het tarief voor 5 are in het arrondissement Halle-Vilvoorde (237.500 frank), komt men immers, tot de conclusie dat de planbatenheffing de Vlaamse overheid 36,6 miljard opbrengt. Daartegenover staat een bedrag van 356 miljoen frank aan planschadevergoedingen dat in de periode 1977-1999 werd uitgekeerd. Het saldo is snel gemaakt.

Ten gronde kan men zich echter ook afvragen of het principe achter de planbaten-planschade-redenering houdbaar is. Het is enerzijds logisch dat wanneer de overheid schade veroorzaakt, deze schade ook wordt vergoed. Anderzijds is het minder evident dat wanneer bepaalde burgers voordeel halen uit decreten of wijzigingen van decreten, deze burgers daarvoor belast moeten worden.

In deze redenering zou immers kunnen worden gesteld dat mensen die meer gebruikmaken van vervoersinfrastructuur daarvoor meer zouden moeten betalen dan diegenen die dat minder doen.

Het gelijkheids- en het rechtvaardigheidsbeginsel worden dus op grove wijze met voeten getreden. Er wordt een operatie 'Red de open ruimte' opgezet ten bate van alle Vlamingen. Nochtans wordt slechts een bepaald deel van de Vlamingen aangezocht om deze last te dragen.

Bovendien zijn de heffingen een uiterst onsociale maatregel :

– het systeem van planbaten is onverbiddelijk, want de betrokkene heeft maar de keuze tussen het betalen van planbaten en het laten uitdoven van hun woongelegenheid ;

– het slachtoffer wordt zowel financieel als psychologisch zwaar getroffen ;

– er bestaat een onevenwicht tussen de straf en de 'fout'.

Ook het verleggen van de bewijslast zal deze fundamentele kritiek niet kunnen weerleggen.

Het Vlaams Blok stelt dan ook voor om de planbatenheffing volledig af te schaffen.

Commentaar bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 2

Met dit artikel beogen de indieners de opheffing van het systeem van planbaten.

Frans WYMEERSCH
Filip DEWINTER
Pieter HUYBRECHTS
Marijke DILLEN

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

In titel II, hoofdstuk VIII, van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening, wordt afdeling 2, bestaande uit de artikelen 87 tot 91, gewijzigd bij decreet van 26 april 2000, opgeheven.

Frans WYMEERSCH
Filip DEWINTER
Pieter HUYBRECHTS
Marijke DILLEN